

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРИЇ

Українознавство

**Номер 4 (41)
2011**

КИЇВ – 2011

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 4 (41)
2011

Журнал засновано
в лютому 2001 року

Редакційна колегія

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Засновник – **Науково-дослідний інститут українознавства**

The founder is the
**Science and Research
Institute
of Ukrainoznavstvo**

Видає **Національний науково-дослідний інститут українознавства та всесвітньої історії (раз на три місяці)**

Published once in three
months by the **National
Research Institute
of Ukrainoznavstvo
and World History**

**Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО**
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

Petro KONONENKO
editor in chief
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

**Перший заступник
головного редактора
Тарас КОНОНЕНКО**
доцент, кандидат
філософських наук,
завідувач відділу
філософських
та етнопсихологічних
проблем українознавства

Taras KONONENKO
first deputy of the
editor in chief
head of philosophical
and ethno-
psychological problems
of Ukrainoznavstvo
department,
candydat nauk, docent

Заступник головного редактора Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

**Бугров В.А., Лукашенко В.В., Наливайко С.І.,
Коротя-Ковальська В.П., Лебединська Т.М.,
Мельник Л.М., Ренке Т. Л., Токар Л.К.,
Фігурний Ю.С., Чолану Л.В., Шкрібляк П.В.**

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 4863 від 13.02.2001 р. про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації, виданого
Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано **вченою радою** Національного
науково-дослідного інституту українознавства та
всесвітньої історії Міністерства освіти і науки, молоді
та спорту України (протокол № 5 від 13.11. 2011 р.)

Національний науково-дослідний
інститут українознавства та всесвітньої історії
м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 238-05-43
www.nrius.org.ua
e-mail: **journal@nrius.org.ua**

Електронне наукове фахове видання «Українознавство»
відповідно до рішення вченої ради (протокол № 3
від 31.10.05) щодо поширення журналу в мережі **Інтернет**
розповсюджується за адресою:

http://www.ualogos.kiev.ua

© Національний науково-дослідний інститут українознавства
та всесвітньої історії
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2011

КОНОНЕНКО П.П. – голова колегії

доктор філологічних наук, професор, академік

Багров М.В., доктор географічних наук, академік,
член-кореспондент НАН України

Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України

Баканідзе О.А., доктор філологічних наук, професор,
академік

Борисенко В.К., доктор історичних наук, професор

Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор

Гомотюк О.Є., доктор історичних наук

Денисенко А.В., кандидат історичних наук

Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних наук,
професор

Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, професор

Згуровський М.З., доктор технічних наук, професор,
академік НАНУ, академік Академії педнаук України

Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор

Качкан В.А., доктор філологічних наук, професор

Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор

Конonenко Т.П., кандидат філософських наук

Коцур В.П., доктор педагогічних наук

Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор

Мацюк Г. П., доктор філологічних наук, професор

Михайличенко М. І., доктор філософських наук,
член-кореспондент НАНУ

Мокренко А.Ю., професор Національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського

Надольний І.Ф., доктор філософських наук, професор

Недюха М.П., доктор філософських наук, професор

Ничкало Н.Г., академік АПН України

Пононаренко А.Ю., кандидат філологічних наук

Сазоненко Г. С., кандидат педагогічних наук

Степаненко М.І., доктор філологічних наук, професор

Степико М.Т., доктор філософських наук, професор

Стріха М.В., доктор фізико-математичних наук

Толстоухов А.В., доктор філософських наук

Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік

Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України

Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор

Ятченко В.Ф., доктор філософських наук

Редакція залишає за собою право на мовно-стилістичне редагування рукописів і передруків відповідно до норм чинного Правопису, яке не змінює позиції автора. Наукові статті в галузі історичних наук зараховуються як фахові згідно з постановою Президії ВАК від 06. 10. 2010 року №1-05/6, наукові статті в галузі філософських наук зараховуються як фахові згідно з постановою Президії ВАК від 08. 07. 2009 року №1-05/3, наукові статті в галузі філологічних наук (мовознавство) зараховуються як фахові згідно з постановою Президії ВАК від 01. 07. 2010 року №1-05/5

**Автор несе відповідальність
за фактичний виклад матеріалу**

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П. Україна у нас одна!..... 6

ДО 20-ЛІТТЯ НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ УКРАЇНОЗНАВСТВА ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ (ДОВІДНИК)

Установчі документи.....	18
Кононенко П. До глибин і висот українознавства. Ad Fontes!.....	22
Директор ННДІУВІ.....	30
Відділ історико-правових та теоретико-методологічних проблем українознавства.....	32
Відділ української етнології.....	39
Відділ мови.....	44
Відділ філософських та етнопсихологічних проблем українознавства.....	50
Відділ української літератури (художньої словесності).....	56
Відділ освітніх технологій.....	62
Відділ геополітики та глобалістики.....	67
Відділ інноваційних досліджень.....	71
Відділ наукових комунікацій.....	76
Відділ культурологічних досліджень.....	82
Відділ історичних пам'яток.....	86
Відділ міжнародного менеджменту українознавства.....	92
Відділ цивілізаційного генезису України.....	97
Відділ всесвітньої історії.....	103
Вчена рада.....	104
Відділ аспірантури та докторантури.....	114
Відділення «Кримська філія».....	115
Відділення «Філія Гуцульщина».....	119
Музей.....	122
Наукова бібліотека.....	124
Відділ кадрів.....	125
Відділ економіки та фінансового обліку.....	126
Господарсько-технічний відділ.....	126
Інтелектуальний науковий доробок співробітників ННДІУВІ за 20 років	127
Інституційний розвиток українознавства як науки в таблицях.....	134

XX ЮВІЛЕЙНА МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНОЗНАВСТВО ТА ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ПАРАДИГМ»

Калакура Я. Взаємовпливи методологічного інструментарію українознавства та всесвітньої історії... 148

Крисаченко В. Цивілізаційна концепція В.Вернадського.....	154
Баран В. У пошуках джерел українського народу..	159
Філіпчук Г. Пріоритети освіти в контексті цивілізаційного поступу.....	161
Шляхова В. Шляхи удосконалення культуромовної компетентності майбутніх українців.....	167
Фігурний Ю. Наукові конференції, проведені вченими-українознавцями, як дієвий засіб досягнення нагальних проблем українознавства та всесвітньої історії в контексті реорганізації ННДІУ в ННДІУВІ.....	171
Балагура О. Етнічне як духовно-культурне явище.....	176
Фігурний Ю. Козацькі повстання 20–30-х років XVII століття як важливий чинник українського етнодержаво-націєтворення: теоретико-методологічні аспекти... 178	
Бойко С. Роль освітнього проекту «Міжнародний конкурс з українознавства» для формування української ідентичності молоді України і зарубіжжя.....	181
Лукашенко В. Загальнодержавна сертифікація рівнів володіння державною мовою у проекті ННДІУВІ «Якісна рівноправна безперервна мовна освіта в Україні».....	186
Токар Л. Етнонаціональне і загальнолюдське в українознавстві.....	190
Жовтий С. Поширення традицій українського архітектурного бароко в Росії у другій половині XVII – першій половині XVIII століття.....	194
Головай І. Роль курсу українознавства у збереженні національної ідентичності українців.....	199
Ходорич О. Формування життєвих компетентностей учнів на уроках світової літератури.....	202
Смолов О. Визначення предмета філософії науки у працях І.Лакатоса.....	207
Гомотюк О. Ментальність українського народу: вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на процес її формування.....	211
Газін В. Проблема вивчення всесвітньої історії в Україні.....	217
Печеранський І. Вчення Ф.Голубинського про пізнання.....	219
Отрошко Л. Природна вмотивованість української символіки.....	223
Кухаренко В. Масові відкриті дистанційні курси у світовому просторі.....	231
Іванець А. До питання про діяльність у Криму в першій третині XX століття українського громадсько-політичного діяча Петра Близнюка.....	236
Ухвала Міжнародної науково-практичної конференції.....	241

РЕЦЕНЗІЇ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Фігурний Ю. Нищення за часів СРСР української етнічної самобутності (українськості) на прикладі упослідження традиційної культури українців-поліщуків Київського Полісся.....	248
Баран В. Рецензія на монографію Фігурного Ю.С. «Українські етнічні, державотворчі і націєтворчі процеси (середина XVI– середина XVII ст.) в українознавчому вимірі».....	253
Дідух Л., Іванченко О. Філософія історичного буття світового українства: нариси науково-просвітницької діяльності української діаспори в Болгарії.....	254

Хворостецький В. Душа в книзі, або Шлях до світочів.....	256	Цимбалюк В. Спецкурси з українознавства у навчально-виховних закладах.....	270
Пономаренко А. Всеросійський майстер-клас учителів рідних мов.....	257	Іванченко О. Сучасне бачення актуальних проблем вітчизняної та всесвітньої історії.....	272
Івашина Н. Шкільна Рада при УКК США.....	258	Фесік О. Що таке українське?.....	273
Івашина Н. Українознавчі заходи в США.....	259	Збори Президії УВКР.....	277
Пасемко І. Україністи Росії в гостях у ННДУВІ....	263	Хоменко О. Вічне начало творчості.....	278
Шевченко Т. Огляд міжнародних наукових конференцій.....	264	Таровська О. Концептуальні засади комплексу варіативних підручників із літературного читання для 2, 3 і 4 класів з українською мовою навчання.....	279
Шкрібляк П. Науково-практичні конференції на Прикарпатті та Буковині.....	268	Науковий інструментарій українознавця.....	281

*Повідомляємо вас,
що виданню «Українознавство»
присвоєно передплатний індекс 91509*

*Журнал включено до
«Каталогу видань України»
на 2012 рік*

Викладання українознавства (варіативна складова навчального плану) у 2011–2012 навчальному році у загальноосвітніх навчальних закладах здійснюватиметься за програмами:

«Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українознавство. 1–4 класи» (автори: Кононенко П.П., Присяжна Т. М.), рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 1/II-3518 від 30.07.08;

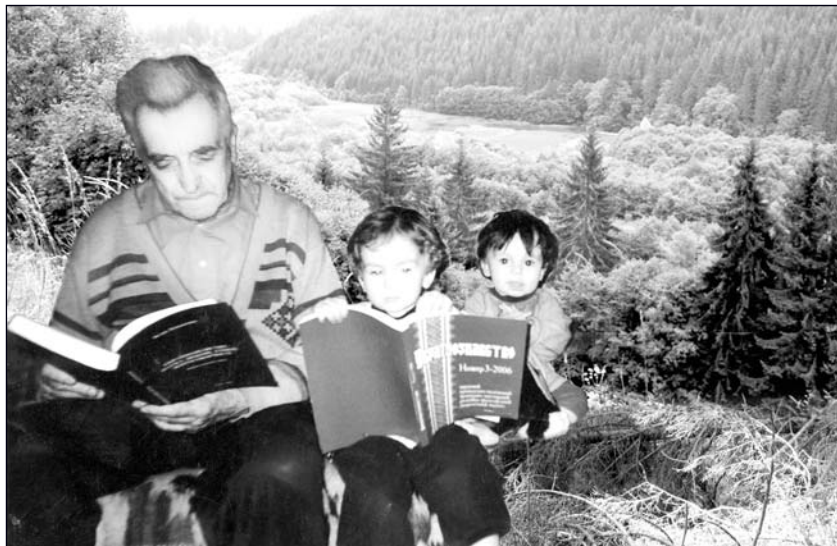
«Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українознавство. 5–12 класи» (автори: Кононенко П.П., Касян Л.Г., Семенюченко О.В.), рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 1/II-3517 від 30.07.08.

Розроблено **Програму виховання дітей дошкільного віку «Українотворець» (автори: Кононенко П.П., Касян Л.Г., Семенюченко О.В.),** яку рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 1/II-3516 від 30.07.08. для впровадження в дошкільні навчальні заклади.

Програми можна замовити в Українському агентстві інформації та друку «Рада» (03148, м. Київ-48, вул. Сосніних, 3; тел./факс (044) 273-67-94). З приводу замовлення звертатися за тел./факс (044) 273-67-94.

Кошти переказувати на розрахунковий рахунок 2600212898001 в АБ «Київська Русь» МФО 319092, код ЄДРПОУ 30784009.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Журнал «УКРАЇНОЗНАВСТВО»

Національний науково-дослідний інститут українознавства видає науково-популярний (громадсько-політичний, культурно-мистецький, релігійно-філософський, педагогічний) журнал «Українознавство», який є фаховим з історичних, філософських та філологічних(мовоз- (мовознавство) наук (періодичність – раз на три місяці). Це видання публікує статті та матеріали, присвячені історії та теорії українознавства, культурі, освіті та науці. Електронна версія журналу представлена на сайті Інституту (www.ualogos.kiev.ua).

Вимоги до оформлення авторського оригіналу

Поля: верхнє, праве, ліве – 2,5 см; нижнє – 3,5 см. Редактор: MSWord. Гарнітура: Times New Roman, кегль (розмір) 14.

У верхньому лівому кутку вказується шифр УДК. Назва статті друкується великими літерами, жирним шрифтом по центру сторінки, під нею, праворуч, – ім'я та прізвище автора (жирним шрифтом), науковий ступінь і вчене звання, посада, місце роботи, після них у дужках основним шрифтом друкується назва міста та номер телефону автора.

Тексту статті передуює анотація (приблизно 700 знаків з пробілами) українською мовою, яка має стисло передавати основний зміст результатів проведеного дослідження, та ключові слова; назва статті, ім'я, прізвище, анотація та ключові слова англійською та російською мовами подаються після бібліографії (**три анотації**).

Оформлення посилань: у квадратних дужках вказується номер джерела за списком (курсивом) та через кому номери сторінок (прямим) праці, на яку посилаються. Наприклад: [5, 38].

Література: список використаної літератури в алфавітному порядку подається в кінці статті. Порядковий номер та прізвище – курсивом.

Згідно з постановою ВАК України №7-05/1 від 15.01.03 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України», до друку будуть прийматися лише наукові статті, де мають бути:

- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх джерел досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Адреса редколегії: 01135 м.Київ, вул.Ісаакяна, 18, ННДІ українознавства, к.313–315

Контактні телефони: (044) 236-01-28, 238-05-43, 8-067-290-31-45 (відп.секретар Т.Л.Ренке)

E-mail: info@rius.kiev.ua, journal@rius.kiev.ua

Передплатний індекс журналу «Українознавство»
91509

Журнал включено до «Каталогу видань України» на 2010

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 4 (41)
2011

науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Комп'ютерний набір – відділ наукових комунікацій
Наукова редакція – *Науменко Л.Г.*
Літературна редакція – *Слободян Л.О., Черногорець Н.В.*
Коректура – *Ткаченко Л.І.*
Комп'ютерна верстка – *Слободян Л.О., Терещенко О.О.*
Фото – *Сіренко Ю.П.*

Підписано до друку 21.12.2011 . Формат 60x84/8
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура *pragmatika*.
Ум. друк. арк. 35,75 Обл.-вид. арк. 35,00
Тираж 300 прим. Зам. №1/60

Українське агентство інформації та друку «Рада»
03148, м. Київ-48, вул. Сосніних, 3
тел. 273-67-94

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК 210 від 06.10.2000 р.

Віддруковано в Українському агентстві інформації та друку «Рада»